

INFORME DE RESULTATS PARCIALS.

REFLEXIÓ DESPRÉS DE LES PRÀCTIQUES A TRAVÉS DEL RELATS

Marta Sabariego Puig msabariego@ub.edu

Mariana Fonseca Lima mfonseca@ub.edu

Disseny i validació d'un model formatiu de pràctiques observacionals i participatives per al professorat universitari a centres d'educació infantil i primària
PROJECTE 2023 ARMIF 00017
Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR)
Departament de Recerca i Universitats
Generalitat de Catalunya

Barcelona, Juliol 2025

Informe de resultats parcials. Reflexió després de les pràctiques a través del relats. © 2025 by Marta Sabariego Puig and Mariana Fonseca Lima is licensed under CC BY-NC-SA 4.0. To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

INTRODUCCIÓ

A continuació es presenten els resultats de l'anàlisi realitzada en **10 relats obtinguts de nou docents de la universitat** que han participat de l'estada als centres d'educació infantil i primària en el marc del projecte **ARMIF 00017**. L'objectiu d'aquest informe és contribuir a l'**avaluació qualitativa final de l'experiència**, una vegada conclosa l'estada de les docents en el context escolar.

TÈCNICA D'OBTENCIÓ DE LA INFORMACIÓ

Les dades que es presenten s'han obtingut dels **relats escrits** per les nou docents implicades, a partir a partir del següent guió de preguntes:

Quan responguis aquest document, val la pena que tinguis en compte la declaració d'intencions que vas fer abans de començar les pràctiques.

Nom i cognoms:

Escola on has fet les pràctiques:

1.S'han ajustat les teves expectatives inicials amb l'estada de pràctiques? Explica-ho breument.

2.La modalitat de pràctiques prevista s'ha mantingut o s'ha modificat? Quins han estat els motius que han fet que s'hagi mantingut o s'hagi modificat?

3.Has fet les pràctiques al curs o als cursos que tenies previst? Quins han estat els motius que han fet que s'hagi mantingut o s'hagi modificat la teva previsió?

4.El rol que tenies previst s'ha mantingut o s'ha modificat? Quins han estat els motius que han fet que s'hagi mantingut o s'hagi modificat?

5.Has pogut realitzar alguna intervenció? L'havies prevista? En cas afirmatiu, s'ha ajustat al que havies planificat? Què has après amb aquesta intervenció?

6.Què has après en aquesta estada a l'escola? Explica-ho breument.

RESULTATS

S'aporten els següents resultats principals:

- a) Descripció del perfil de les estades.
- b) L'ajust entre les expectatives inicials i l'experiència real de pràctiques desenvolupada.
- c) Els aprenentatges de les docents de la universitat arrel de l'estada als centres.
- d) La valoració general de l'experiència
- e) Propostes per a la implementació del model de formació d'estades en el context escolar de 0-6 i de 6-12, en clau d'accions, requeriments, condicionants i primers "coms".

1. DESCRIPCIÓ PERFIL DE LES ESTADES

1.1-La modalitat de pràctiques (previsió i realitat)

S'han donat **dues modalitats principals** de pràctiques:

- a) **Intenses en el temps:** 5 setmanes de vint hores aproximadament, que permeten passar per la majoria dels espais establerts prèviament (gran, petits i mitjans) o veure l'enfocament més institucional dels centres, com és el cas del projecte educatiu a partir dels diferents projectes i activitats.
- b) **Extensives en el temps:** Dos cops per setmana al llarg de tot el curs 2023-24 i més centrat en espais concrets, com per exemple un col·lectiu de nens i nenes. D'altres formats han estat les pràctiques amb una setmana completa al principi i un dia a la setmana fins a completar les hores pactades en dues aules diferents. Respecte a aquesta modalitat es destaquen:
 - Aspectes positius: poder compatibilitzar l'estada a l'escola amb la tasca a la universitat.
 - Aspecte negatiu: degut a veure puntualment els grups d'infants (o cada 15 dies) es perden elements de seguiment que es consideren importants.

1.2-El rol assumit

El rol que es manifesta en la majoria de **per parts de les docents de la universitat** té a veure amb una expectativa de **sumar, de poder fer aportacions als centres, d'assessorar prèvia sol·licitud:** *"van considerar molt enriquidor que pogués aportar formes diferents de treballar a l'aula"*.

En d'altres casos, també s'assenyala el rol **d'acompanyament** als especialistes em didàctiques específiques als centres, per exemple, en la creació d'activitats i dinàmiques en l'aprenentatge dels infants.

I de **suport**, com el que es percep en el cas de les i els estudiants de pràctiques del grau: *"sempre vaig tenir el rol de suport. L'EBM sempre va procurar que estigués acompanyada i mai em van deixar sola amb un infant o amb un grup d'infants"*.

1.3-Intervencions realitzades

Les intervencions realitzades són molt **coherents amb el rol de participants actives i col·laborades** que les docents de la universitat han tingut als centres.

1. S'han fet **aportacions** en clau de:
 - a) **tallers didàctics específics**, sobre l'època romana a 5è, a partir de maquetes manipulatives, fonts primàries adaptades al grup classe i treball cooperatiu, i sobre la pintora Frida Kahlo per aprofundir en aspectes artístics i biogràfics de l'artista).
 - b) **activitats de relaxació amb els infants de 2 a 3 anys** i una activitat musical amb la guitarra i amb cançons preparades del cançonet de l'escola.
 - c) **tallers d'experimentació** a totes les etapes d'infantil
 - d) **intervencions monogràfiques a través d'activitats planificades**, per exemple, per a treballar el mètode científic en el context de l'escola.

e) **Tallers a petició de l'escola** (coneguts per alguna publicació o perquè ja s'havien dut a terme fa uns anys en el mateix centre) per a complementar el temari del curs i per interès de si funcionarien amb altres grups-classe

II. **S'ha acompanyat a mestres** especialistes de música a les sessions que feien dos cops per setmana al llarg de tot el curs 2023-24 amb nens i nenes de 0 a 5 anys.

III. S'han fet **tasques de suport**, per exemple a l'hora de fer **seguiment dels problemes de matemàtiques o de cerca d'informació** a cicle superior. Aquestes intervencions més espontànies van poder-se donar, sobretot a proposta del tutor/a. Altres tasques de suport han estat **l'aprenentatge de la llengua i matemàtiques a 1r, l'atenció a un nen amb TEA greu i ajuda a preparació de materials; ajuda en un projecte de socials a 5è i 6è i de naturals a 3è i 5è; lectura a 4rt; aula d'acollida a 5è; manipulació lliure a infantil; gramàtica a 4rt; educació menstrual i diversitat sexual a 6è**, etc.

2. AJUST EXPECTATIVES I EXPERIÈNCIA REAL

En quant a l'ajust entre les expectatives inicials i l'estada de pràctiques real, les docents participants manifesten que, en general, **s'ha desenvolupat el que es tenia previst. El que s'esperava té a veure sobretot en poder ser una oportunitat d'acostar-se a la realitat del dia a dia en una estança d'infantil i posar en pràctica els coneixements teòrics que es treballen com a docents a la universitat: aprenentatge professional com a docent universitària.**

En general, les expectatives s'han complert amb escreix.

3. APRENTATGES DE L'EXPERIÈNCIA EN ELS DOCENTS DE LA UNIVERSITAT

3.1. En el pla personal

L'experiència viscuda a l'escola ha aportat **aprenentatges personals** i no només ha enfortit la tasca docents a la universitat, sinó que també **ha despertat la curiositat** per temes que abans no s'havien plantejat, com la importància del **treball interdisciplinari**.

També a nivell personal, hi ha relats del tema aprenentatge relacional amb construcció de **vincles afectius sòlids amb infants i professionals**.

3.2. Sobre el pràcticum

Els aprenentatges del pràcticum es relacionen amb característiques d'estructures, per exemple, **acords previs amb l'escola i el professorat**, la **preparació prèvia i l'adaptabilitat** alhora, així com amb la composició de l'aula amb **més d'un adult referent**, o la importància de realitzar **memòries de pràctiques**.

També es va destacar al pràcticum la importància de **conèixer el centre educatiu** i fomentar una **comunicació efectiva**.

3.3 Sobre l'escola i la tasca del mestre d'Ed. Infantil i Primària

Els aprenentatges sobre l'escola i les activitats de les mestres van ser dels més mencionats entre les practicants. En línies generals, es poden classificar en els subgrups d'aprenentatges sobre els temps i les rutines a l'aula i l'escola; sobre els espais i materials; sobre les normes i l'organització dels centres; sobre les mestres; sobre l'alumnat; i sobre temàtiques específiques.

a) Sobre els temps i les rutines a l'aula i l'escola

La **gestió del temps i de l'aula** es un aspecte clau en l'entorn escolar, on l'organització està marcada per trimestres, esdeveniments culturals i esportius, i la necessitat de ser **flexible** davant circumstàncies imprevistes.

b) Sobre els espais i materials

D'acord amb la perspectiva d'algunes practicants, les escoles necessiten **espais amplis** per permetre desdoblaments, treballar en petits grups i emmagatzemar material. A més, calen **molts recursos a l'aula** per atendre la diversitat de necessitats dels alumnes, fet que fa difícil satisfer-les totes. És essencial **organitzar l'aula de manera eficaç** i buscar materials que s'adaptin a les necessitats de l'alumnat, més enllà de les modes educatives. Els patis han de ser espais acollidors i ben cuidats, mentre que **l'entorn escolar hauria de ser una font d'aprenentatge**.

c) Sobre les mestres

Hi ha relats que els **docents estan sobresaturats** de feina, gestionant tasques diverses com crear materials, fer classe, substituir companys, preparar esdeveniments, elaborar informes i reunir-se amb els equips docents, mentre atenen les famílies.

Malgrat la intensitat de les tasques, és crucial que la mestra mantingui una **connexió constant amb els infants**, ja que el seu benestar emocional i la seva capacitat de dissenyar activitats equilibrades són essencials. Els sabers han de ser multidisciplinaris per enriquir les classes i cobrir diverses necessitats.

d) Sobre l'alumnat

Les percepcions de les professores de pràctiques sobre l'alumnat destaquen la seva **autonomia**, les responsabilitats que assumeixen i la seva capacitat per interrelacionar-se de manera harmònica amb companys d'altres cursos. De les mestres han après la importància de fomentar l'autonomia, escoltar els infants, i d'analitzar les seves situacions per millorar el seu aprenentatge i autoestima.

3.4 Per a millorar l'assignatura davant els reptes de l'escola actual, excepte el pràcticum

L'experiència a l'escola ha suposat una **renovació en la tasca docent universitària**, impulsant una reflexió sobre la importància de la **gestió de l'aula**, la comunicació amb les famílies, l'atenció a la diversitat i l'**adaptabilitat de les mestres** davant situacions quotidianes.

A més, ha permès explorar noves perspectives de les seves assignatures, explorant noves perspectives artístiques i musicals com la incorporació de música electrònica per a nadons, per exemple, destacant la necessitat d'oferir experiències riques i diverses als estudiants universitaris.

4. VALORACIO EXPERIÈNCIA

L'experiència **ha estat positiva en tots els casos**. El 100% dels relats que s'han analitzat així ho expressen per manifestar sobretot el seu valor professional i la possibilitat que ofereix de **viure una experiència per enfortir la tasca docent a la universitat**, retroalimentar-la, i despertar més motivació per a transmetre unes temàtiques des de les vivències personals a l'etapa de l'educació infantil i primària, amb més experiència, inquietud i coneixement actualitzat de les escoles i la complexitat de l'educació ara i avui. En aquest sentit, s'ha **gaudit**, s'ha **apprès**, s'ha permès **repensar-se**, s'ha permès **recordar** en algun casos el **saber fer com a mestres**, s'ha permès **reactualitzar i dotar de significació** el que s'explica a la universitat, **experimentar més enllà dels rols** habituals. S'apunta al **perill associat a l'exigència i el ritme de les docents universitàries** que **si no se sap combinar adequadament amb les pràctiques pot generar una expectativa "frustrada"** per no arribar a tot.

5. PROPOSTES DE COM IMPLEMENTAR EL MODEL DE FORMACIÓ D'ESTADES EN EL CONTEXT ESCOLAR DE 0-6 I DE 6-12 (accions, requeriments)

Apareixen poques referències per orientar la implementació d'aquest model formatiu però sí que s'apunten **condicionants i aspectes importants per a la seva viabilitat**. Alguns són els següents:

- La necessitat de **reconeixement institucional** per poder aconseguir que, de manera rotatòria, el professorat pugui tenir aquesta experiència.
- **Viabilitat amb la docència a la universitat i, encara més, quan s'han de combinar les pràctiques amb l'exercici de càrrecs de gestió a la universitat**. Per ser viable cal que sigui **amb compensació d'hores de docència a la UB**.
- **Nivell d'exigència requerit**: en funció de les seves responsabilitats personals i professionals pot generar una expectativa "frustrada" per no arribar a tot.
- **Valorar els pros i contres de les modalitats de pràctiques**.
- **Periodicitat de les pràctiques**. Idealment seria cada 3 o 5 anys, el reajustament entre l'estada i la nostra pràctica professional és complicada.